

ضمیمه هفتگی روزنامه همشهری
صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سردبیر: دانیال معمار
معاون ضمايم: پروانه بهرام نژاد
دبیر ویژه نامه: زکيه سعیدی
تحریریه: فرزین شیرزادی، سرور جتایی، سمیرا باباجانیور
ثریاروزبهانی، حسن حسن زاده، شهره کیانوش راد،
حمید رضار سولی، بهاره خسروی، فاطمه لیاق،
صفورا صادقی و مقدا مهربانی

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
طراح گرافیک و صفحه آرایی: حمید یزدانی، سعید غفوری و امید روشنگر
عکس: گروه عکس همشهری، ویرایش عکس: کامییز نویدی
ویراستاران: سمانه مومن، هاله جوانفر، اعظم آجور بندیان

چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
موسسه نشر گستر امروز نوین
پدیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

صندوق پستی:
۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه ها، خانواده، پایداري، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستنیها،
سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهر نگار،
سرخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۴، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید قربی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

بهترین قصه های تاریخی تهران
جایزه می گیرند

صفحات «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت ها و نامداران خیابان ها و گذر ها و واقعه های تاثیر گذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس های بازمانده از خاطرات تهران دیرپو و قصه ها و ماجراهای پس پشت این عکس ها، شما هم می توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس ها و قصه هایی را که برای ما ارسال می کنید با نام خودتان منتشر و شما «همشهریان همراه» هدیه ای تقدیم می کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۰۲۲-۲۲۴۵۵۰۴۶۴، mahaleh@hamshahrn.org

محله های
اشراف
وامیران

موضوع:
بررسی حضور
اقوام در محله
موقعیت:
محله های
امیریه
و منیریه

این محله آمدند بیشتر از خاندان های بزرگ بودند. رضا جعفری، از معتمدین محله امیریه می گوید: «در دوره قاجار دو خاندان معروف کاشانی به نام های شیبانی و غفاری به تهران آمدند. این دو خاندان که بیشتر در دستگاه های حکومتی پست و مقام داشتند در امیریه ساکن شدند، به خصوص شیبانی ها که هنوز هم جزو قدیمی ترین خاندان های امیریه محسوب می شوند و آخرین بازمانده این خاندان، محمدفیروز شیبانی، در این محله زندگی می کند.» از اقوام دیگری که در محله های امیریه و منیریه ساکن شدند، اشتهایی ها، فراهانی ها و تفرشی ها بودند. جعفری در این باره می گوید: «از طرفی تبریزی ها نیز سابقه طولانی در محله دارند. اگر چه در حال حاضر تنوع اقوامی که در این محله ها زندگی می کنند زیاد است ولی قدیمی های محله را عمدتاً این اقوام تشکیل می دهند. نکته جالب اینکه امیریه جزو محله هایی است که بعضی از ساکنان قدیمی اش پایبند زندگی در آنجا هستند و کمتر به محله های دیگر مهاجرت کرده اند.»

امیریه و منیریه در گذشته ای نه چندان دور جزو محله های اعیان نشین تهران بود؛ محله هایی که امیران و شخصیت های سیاسی و حکومتی علاقه خاصی به آن داشتند. اقوام مختلفی نیز که به

باغ بهشتی
در پایتخت

موضوع:
باغ جنت
گلشن
موقعیت:
پل امیربهدار

در مکان فعلی پل امیربهدار بود. نصرالله حدادی، تهران پژوه می گوید: «این باغ در روزگار اوج خود از زیباترین باغ های شهر تهران بود که زمان به قدرت رسیدن رضاخان، به تفرجگاه افراد خاص تبدیل شد، چرا که با وجود درختان نارون، زبان گنجشک و چنار در دو طرف نهرهای باغ، زیبایی منحصر به فردی پیدا کرده بود؛ طوری که تکه میانی اش یعنی خیابان امیریه گردشگاه شاهزادگان قجر بود، خیابان جولانگاه کالسکه ها و درشکه های زیبای ساخت فرنگ و نمایش و رخ کشی لباس های فرنگی آن شاهزاده ها و رجال بود. اما در همان اوایل سلطنت رضاشاه به دستور او، مستولان بلدیة تهران، باغ جنت گلشن را در سر پل امیر بهادر خراب کردند و خیابان باغ جنت را به سمت جنوب تا حصار ناصری (خیابان شوش فعلی) امتداد دادند.»

خیابان باغ جنت، یکی از ۴ خیابان مهم تهران تا قبل از سال ۱۳۰۰ بود. نام این خیابان از عنوان باغی وسیع و دلگشا در این محدوده گرفته شده که به فرهاد میرزا معتمدالدوله پسر عباس میرزا (عموی ناصرالدین شاه) تعلق داشت و

روایت اهالی از ساخت عمارت
سلطنتی امیریه

موضوع:
کاخ مرمر
موقعیت:
محله امیریه

ورودی اش سردر سنگی زیبایی داشت. «کاخ مرمر از سال ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۶ برای زندگی شخصی خاندان پهلوی ساخته شد. این کاخ جدا از همه وقایع سیاسی که در تاریخ خود جای داده است از نظر معماری یکی از باشکوه ترین کاخ های تهران محسوب می شود. محمدتقی قدس محمدی در باره نامگذاری این کاخ به کاخ مرمر می گوید: «ورودی و سردر کاخ از سنگ بود و دو مجسمه سرباز هخامنشی در دو سوی آن قرار داشت که البته بعدها تخریب شد. اهالی بومی به کاخ، کاخ سردر سنگی می گفتند، ولی به دلیل استفاده از مرمرهای سبزرنگ به کاخ مرمر معروف شد.» کاخ مرمر در سال ۱۳۵۵ به موزه تغییر کاربری داد و اکنون به نام «موزه هنر ایران» در دسترس عموم قرار دارد.

پهلوی اول برخلاف شاهان قاجار در کاخ و عمارت های معروف گلستان مستقر نشد و در زمین های بر جای مانده از شاهزاده های قجری در محدوده محله های امیریه و منیریه عمارت سلطنتی کاخ مرمر را ساخت. حاج محمدتقی قدس محمدی، از اهالی قدیمی محله امیریه می گوید: «پدر بزرگ مرحوم به نام علی مشهدی یکی از مصالح فروشان قدیمی تهران بود. بسیاری از مصالح ساخت این کاخ از مصالح فروشی او تأمین می شد. پدرم، مرحوم کربلایی صادق به همراه دوستانش که آن روزها نوجوان بودند مصالح را بار اسب و الاغ می کردند و از مصالح فروشی پدر بزرگم به سمت کاخ می بردند. آن روزها به این کاخ سردر سنگی می گفتند، چون بیشتر مصالحش از سنگ بود و

عکس یادگاری با شهن ناصرالدین شاه

موضوع:
موزه
مردم شناسی و
مینایی
موقعیت:
خیابان
بشیری

بهترین تفرجگاه برای اهل خانه و مهمانانش بود. بعد از مختار السلطنه، خانه به پسرش رکن الدین مختاری رسید و مدتی هم در آن خانه زندگی می کرد تا اینکه علی هانیبال روسی، از بنیانگذاران پژوهشکده مردم شناسی تهران، به عنوان پژوهشگر به ایران آمد و مسلمان شد و تصمیم گرفت در سال ۱۳۱۴ خورشیدی این خانه را تبدیل به موزه کند و در این موزه اشیای نفیس و ارزشمندی برای بازدید عموم به معرض نمایش بگذارد. یکی از این اشیای شهن مختار ناصرالدین شاه بود. این شهنل پر باز دید، سوغات دومین سفر ناصرالدین شاه به فرنگ بود و مردم در کنارش عکس یادگاری می گرفتند. این ماجرا حتی باعث درآمدزایی چشمگیری برای مالکان و بانیان این موزه هم شده بود. این موزه سال ۱۳۴۷ تخریب شد.

موزه مردم شناسی در خانه مختار السلطنه، یکی از موزه های پر طرفدار بود، در روزگاری که توجه به آثار تاریخی چندان باب نبود. بنا بر تعریف محمود منیعی، تهران پژوه، محمدعلی خان معمار باشی سال ۱۲۷۰ شمسی برای مختار السلطنه، رئیس نظمیة پهلوی اول، عمارت زیبایی در داخل باغ باشکوهی ساخت که